

Helsingfors/Mariehamn 15.4.2014

Nr 6/14

Hänvisning Ålands lagtings skrivelse
26.3.2014, nr 39/2014.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av landskapslagen om gymnasieutbildning, antagen av lagtinget 26.3.2014.

Landskapslagens huvudsakliga innehåll

Landskapslagen innehåller kompletterande bestämmelser om validering. I landskapslagen intas bestämmelser om validander.

Begreppet validering och validand

Validering definieras i 23 § i landskapslagen om gymnasieutbildning som en process med strukturerad bedömning, värdering, dokumentation samt erkännande av en persons kunskaper och kompetens, oberoende av hur de förvärvats. Enligt den nya 36 a § avses med en validand den som utan att vara studerande är antagen och inskriven för validering vid en gymnasieskola som avses i 23 §. För en validand görs en personlig valideringsplan över det valideringsförfarande som leder till validering.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen gäller landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar samt undervisning och läroavtal, vilka områden hör till landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 § 1 och 14 punkterna i självstyrelselagen för Åland.

Undervisningsväsendet i dess helhet hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Landskapet har således rätt att stadga om gymnasieutbildningens mål och innehåll. Till rikets kompetens hör dock att bestämma om vilka fordringar en läroinrättning ska uppfylla för att ha dimissionsrätt till statens universitet samt den kunskap och skicklighet som fordras för att vinna kompetens som godkänns av

staten. Riket har särskild behörighet i fråga om erkännande av formella kvalifikationer inom vissa yrkesområden. Av landskapslagens förarbeten framgår att valideringen inte berör dessa angelägenheter.

Landskapslagens 43 a § innehåller bestämmelser om avgifter för särskilda kostnader för valideringsprocessen. Jämlikt 18 § 5 punkten i självstyrelselagen har landskapet behörighet att lagstifta om grunderna för avgifter som uppbärs inom landskapsförvaltningen. Grundlagens 81 § 2 mom. förutsätter att grunderna för avgifter anges i lag. Dessutom förutsätter grundlagens 80 § 1 mom., liksom självstyrelselagens 21 § 1 mom. att bestämmelser som berör grunderna för individens rättigheter och skyldigheter anges i lag. Bestämmelserna i landskapslagens 43 a § är i detta hänseende rätt knapphändiga, men kan ända sägas uppfylla ovan nämnda krav.

Landskapslagen baserar sig på Europeiska unionens regelverk. Med anledning härav konstaterar Ålandsdelegationen att justitieministeriet i det nu aktuella ärendet vare sig aviserat eller inkommit med en i överenskommelsen 4.3.2009 mellan Ålandsdelegationen och justitieministeriet avsedd bedömning av landskapslagars förenlighet med EU:s regelverk.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte föreligger.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Mäenpää och Pellonpää jämte suppleanten Lindholm.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare